

et efterladt Brev fra Fru Runeberg fremgaar, at hun havde en fuldkommen moderne og klar Opfattelse af det skæve i hendes Køns Stilling. Allerede 1849 skrev hun til en Ven: „Jeg tror, at vilde Menneskene ikke udstede saa urimelig mange Reglementer for Kvinden, men lade hende udvikle sig frit uden alle aandelig Snørebaand, saa har jeg den Tillid til Vorherre, at jeg tror, han har skabt hendes Instinkter saa gode fra først af, at ogsaa hun kan gaa frem til et rigt og skønt Maal.“ Hun nævner, at Topelius har bedt hende udgive sine Smaaskrifter for Kvindens Sag, „den store Sag, som trænger til alle sine Arbejdere.“ Men Familjeomsorg (hun var Digteren Runebergs Hustru og Moder til flere Børn) hindrede hende i at følge sine literære Tilbøjeligheder i den Grad, hun gjerne havde villet.

Maaske var Tiden den Gang endnu ikke kommen for en offentlig Virksomhed for Kvindesagen. Alt hos os laa paa den Tid i Dvale under Kejser Nicolaus's strænge Scepter. Men med Alexander II levede vort Forfatningsliv atter op, og med det samme gik der som en frisk Luftning gennem Landet. Blandt de Idéer, som da begyndte at trænge sig frem, var netop Kvindespørgsmaalet. Samtidig hermed udkom i Sverige Fredrika Bremers „Hertha“, og den livlige Forhandling, den fremkaldte i Moderlandet, gav Genlyd ogsaa hos os. En af vore første Mænd i Politik og Literatur, I. V. Snellmann, angreb dens Tendens i Artikler, der strømmede over af bitter Satire. Dette gav Anledning til en vidt forgrenet Strid og Forhandling. Kort derpaa fremkom de første Artikler om Kvindespørgsmaalet, udgaaede fra en kvindelig Pen. Deres Forfatterinde, *Adeläide Ehrnrooth*, regnes med Rette for Kvindesagens Banebryder i Finland. Det er ejendommeligt, at dette Spørgsmaal ved sin første Fremtræden hos en finsk Kvinde fandt et saa klart, saa helstøbt Udtryk. Vil man nemlig sammenligne Frøken Ehrnrooths første Udtalelser med, hvad der senere er skrevet om Sagen, saa forbavses man over, at Forskellen alene ligger i Formen; Kravet er sat frem med lige saa megen Styrke og Klarhed som hos Sagens senere Forkæmperinder.

Til Landdagen 1869 indgaves to Lovforslag angaaende Kvindens Stilling. Det ene, om at ugift Kvinde skulde kunne blive myndig, gik igennem, men det andet, om lige Arveret, maatte vente til 1878, før det fik Stemmeflertal for sig i Stænderne.